

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/40/2021
Identifikačné číslo spisu: 8318010733
Dátum vydania rozhodnutia: 29.09.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8318010733.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a členov senátu JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. a JUDr. Petra Kaňu na neverejnom zasadnutí konanom 29. septembra 2021 v Bratislave, v trestnej veci obvineného V. V. pre zločin prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona v spojení s ustanovením § 138 písm. j) Trestného zákona, o dovolaní obvineného V. V. proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 4To/5/2019 z 28. februára 2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného V. V.
s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Humenné, sp. zn. 3T/123/2018 z 10. decembra 2018, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 4To/5/2019 z 28. februára 2019, bol obvinený V. V. uznaný za vinného zo zločinu prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona v spojení s ustanovením § 138 písm. j) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

- dňa 8.7.2018 v ranných hodinách za sľúbenú finančnú odmenu najmenej XXX,-€, prevádzal na osobnom motorovom vozidle zn. Q. X., EČV: X Y. XXXX „I.“ z presne nezisteného miesta od štátnej hranice medzi Ukrajinou a Slovenskou republikou po ceste smerom do vnútrozemia, štyroch nelegálnych migrantov vietnamskej štátnej príslušnosti, pričom v čase 7.35 hod. 50 metrov od obce O., okres X., bol zastavený a kontrolovaný policajnou hliadkou z RHCP, MZJ Sobrance.

Za to mu bol krajským súdom podľa § 355 ods. 3 Trestného zákona, za použitia § 36 písm. l) Trestného zákona, § 38 ods. 3 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov, pre výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Proti predmetnému rozsudku podal obvinený dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku. V písomnom odôvodnení dovolania prostredníctvom obhajkyne

uviedol, že v rámci odvolacieho konania namietal absenciu dôkazu preukazujúceho identitu „údajných migrantov“, ktorí podľa orgánov činných v trestnom konaní boli označení ako nelegálni migranti vietnamskej štátnej príslušnosti, keďže ich totožnosť nebola preukázaná žiadnym spôsobom. Pri výsluchu týchto osôb nebol prítomný tlmočník zapísaný v zozname prekladateľov a tlmočníkov, čím došlo k porušeniu práva dotknutej osoby používať v trestnom konaní jazyk, ktorému rozumie. Výpovede svedkov vietnamskej štátnej príslušnosti nemožno považovať za dôveryhodné a objektívne. Poukázal na zákon o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch, podľa ktorého tlmočníkom môže byť aj osoba, ktorá nie je zapísaná v zozname vedenom Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, avšak len výnimočne, ak sú na to splnené všetky zákonom stanovené podmienky. Tieto však v predmetnom prípade splnené neboli. Nie je na voľnom uvážení orgánu činného v trestnom konaní akú osobu priberie v konkrétnom prípade za tlmočníka, keďže dôležitá je aj kvalita tlmočenia.

Výetrovateľ opatrením ČVS: UHCP-83/NJ-V-2018 z 8. júla 2018 podľa § 28 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku pribral do konania tlmočníka S. Q. T. s odôvodnením, že v blízkom okolí nie je žiaden zapísaný tlmočník a tiež nebol žiaden zapísaný tlmočník zastihnuteľný. Táto osoba zložila sľub tlmočníka, ktorý neobsahuje úradnú pečať, výslovný súhlas tlmočníka, neposkytuje garanciu kvality tlmočenia a odbornosti tlmočníka. Právo dotknutej osoby používať v trestnom konaní jazyk ktorému rozumie, je jednou zo základných zásad Trestného poriadku a Ústavy Slovenskej republiky. Namietal spôsob vykonania výsluchu svedkov (vietnamskej národnosti), ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, niektoré z nich sú zhodné vo všetkých bodoch, pričom svedkovia totožne opisujú skutočnosti. Všetky zápisnice o výsluchu svedkov sú v slovenskom jazyku a v zápisniciach absentuje zmienka o pribratí prekladateľa. Z obsahu jednotlivých zápisníc o výsluchu svedka možno vyvodiť jednoznačný záver, že žiadnemu zo svedkov obsah poučenia nebol pretlmočený ani preložený prekladateľom, čím došlo k porušeniu § 28 ods. 7 Trestného poriadku. V trestnom konaní navyše nebolo preukázané, že osoba pribratá ako tlmočník rozumie vietnamskému jazyku a tlmočí pravdu, preto nie je možné objektívne posúdiť, či bolo tlmočenie do slovenského jazyka správne.

Svedkovia P. L. a P. M. vo svojich výpovediach okrem iného uviedli, že osoby nachádzajúce sa vo vozidle nemali žiadne doklady. Je teda otázne, na základe akých dôkazov bola preukázaná totožnosť týchto osôb s tým, že tieto osoby boli označené za nelegálnych migrantov vietnamskej štátnej príslušnosti. Možno konštatovať, že zo strany orgánov činných v trestnom konaní výsluchy svedkov S. M. F., R. S. T., I. I. D. a Q. S. D. boli realizované v rozpore s ustanovením § 28 ods. 1 až ods. 9 Trestného poriadku, pričom takto získané výpovede nebolo možné použiť pred súdom ako zákonne získaný dôkaz. Výsluchy týchto svedkov sú zhodné vo všetkých bodoch, preto vznikajú pochybnosti ohľadom kvality tlmočenia zo strany tlmočníka.

Sudca pre prípravné konanie mu 10. júla 2018 opatrením ustanovil obhajkyňu, ktorej opatrenie bolo doručené 11. júla 2018. V rámci prípravného konania boli realizované výsluchy svedkov S., R., I. a Q. z 8. júla 2018 a D. X. z 10. septembra 2018, ktoré boli vykonané po vznesení obvinenia v jeho neprítomnosti, resp. v neprítomnosti obhajkyne, pričom mu bolo znemožnené klásť otázky svedkom, čo je v rozpore s uplatnením zákonného práva uvedeného v § 34 Trestného poriadku. Porušením zásady kontradiktórnosti konania, urobené vyšetrovacie úkony v rámci prípravného konania svojou závažnosťou spochybňujú legalitu a legitimosť celého prípravného konania a v konečnom dôsledku spochybňujú oprávnenosť postavenia jeho osoby pred súd. Týmito skutočnosťami boli podľa jeho názoru naplnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku.

Okresný súd Humenné si osvojil záver, že naplnil znaky skutkovej podstaty trestného činu prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku. Krajský súd v Prešove na verejnom zasadnutí doplnil dokazovanie a vydal rozsudok, ktorým ho uznal za vinného zo zločinu prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona v spojení s ustanovením § 138 písm. j) Trestného zákona. Z hľadiska naplnenia objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu prevádzachstva, Trestný zákon vyžaduje organizovanie, umožnenie alebo pomoc osoby pri nedovolenom prekročení štátnej hranice Slovenskej republiky pre inú osobu. Z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by svojím konaním pomáhal pri nedovolenom prekročení štátnej hranice a nebolo preukázané, že by

mu bola odovzdaná finančná alebo iná materiálna výhoda, Neexistujú dôkazy o vyplatení finančnej odmeny za vykonanie prevozu. Použitie osobitného kvalifikačného pojmu podľa § 138 písm. j) Trestného zákona nie je možné vo všetkých prípadoch, ale len v prípadoch, že predmetom útoku páchatel' bol človek, a preto jeho použitie v tomto prípade nie je možné. Pokiaľ by išlo o spáchanie trestného činu na viacerých osobách, musia byť trestným činom poškodené najmenej tri osoby a pri trestnom čine prevádzachstva je poškodený verejný záujem a poškodeným je Slovenská republika. Za predmet útoku sa teda považuje konkrétny úsek štátnej hranice a nie migranti. Výchádzajúc zo znenia základnej skutkovej podstaty trestného činu prevádzachstva možno konštatovať, že objektom tohto trestného činu nie sú práva, či záujmy viažuce sa k osobe nelegálneho migranta, čiže je vylúčené spáchanie tohto trestného činu na osobe a potom nie je možná aplikácia osobitného kvalifikačného pojmu podľa § 138 písm. j) Trestného zákona. Krajský súd jeho konanie nesprávne právne posúdil, čím došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Na základe uvedeného navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil rozsudkom porušenie zákona z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku, zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 4To/5/2019 z 28. februára 2019 a aby zrušil aj ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce na citovaný rozsudok a Krajskému súdu v Prešove prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Humenné sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) primárne skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že boli splnené podmienky uvedené v § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je ako dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytýkaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (R 120/2012 - I.).

Poznamenáva tiež, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

S ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a v ňom špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

Dovolací súd posudzujúc dovolanie obvineného v uvedených intenciách konštatuje, že dovolanie bolo podané z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle uplatneného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu, a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Trestný poriadok obsahuje celý rad

ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod (napr. o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby a pod.)

V predmetnej veci je najskôr potrebné uviesť, že námietky obvineného, ktorými odôvodňuje záver o porušení práva na obhajobu zásadným spôsobom mu boli známe už v pôvodnom konaní. V zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku veta pred bodkočiarkou dôvody podľa ods. 1 písm. a) až písm. g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom. Keďže uvedené námietky boli obvinenému známe už v pôvodnom konaní a ani obvinený, ani jeho obhajkyňa predmetné skutočnosti nenamietali, nemožno tento dovolací dôvod použiť. Napriek uvedenému najvyšší súd v reakcii na dovolacie námietky uvádza nasledovné:

K námietke obvineného, že tlmočník Q. T. S. nebol v tom čase zapísaný v zozname tlmočníkov, je potrebné uviesť, že podľa § 2 ods. 1 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch tlmočníkom môže byť

- len osoba zapísaná v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov,
- osoba síce nezapísaná v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov,

ale len v prípade, ak podľa § 15 zákona č. 382/2004 Z. z. s ustanovením za tlmočníka súhlasia v príslušnom jazyku nie je zapísaná žiadna osoba, alebo osoba zapísaná v zozname nemôže úkon vykonať, alebo vykonanie úkonu by bolo spojené s neprímeranými ťažkosťami alebo nákladmi; taká osoba pritom musí zložiť sľub podľa § 5 ods. 6 zákona č. 382/2004 Z. z. (tzv. ad hoc tlmočník).

Zo spisu, ako aj rozsudku odvolacieho súdu a z podaného dovolania vyplýva, že Q. T. S. zložil sľub tlmočníka (samotným zložením sľubu tlmočník súhlasil so svojím ustanovením za tlmočníka) podľa § 5 ods. 6 zák. 382/2004 Z. z., čím boli splnené zákonné podmienky na jeho ustanovenie za tlmočníka. Taktiež je potrebné poukázať na skutočnosť, že vyšetrovateľ Úradu hraničnej a cudzineckej polície sa snažil kontaktovať tlmočníkov zapísaných v zozname tlmočníkov a prekladateľov Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, avšak títo neboli zastihnuteľní. Pri ustanovení tzv. tlmočníka na sľub preto vyšetrovateľ v danej veci nepochybil.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmé a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukáže takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozsudok č. 36110/03 z 2.2.2010, Emen p. Turecku, rozsudok č. 25585/02 z 26.1.2010, Van Mechelen a ďalší p. Holansku, Visser p. Holansku, rozsudok č. 26668/95 zo 14.2.2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozsudok č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15.12.2011 a ďalšie).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom" a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom", nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonal. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro" (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom, tzn. že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Platí preto, že nevykonanie dôkazu súdom nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, pretože iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom, môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Nevykonanie (svojoľné) pre spravodlivé rozhodnutie dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

K námietke obvineného, že výsluch svedkov v prípravnom konaní dňa 8. júla 2018 (výsluch svedkov S., R., I. a Q.) a 10. septembra 2018 (výsluch svedkyne D. X.) nebol vykonaný kontradiktórnym spôsobom a teda je v ďalšom konaní nepoužiteľný, najvyšší súd uvádza nasledovné:

Kontradiktórnosť sa považuje za všeobecný právny princíp konania, za pravidlo procesného práva ovládajúci každý súdny proces. Spolu s právom na obhajobu je jeho najzákladnejším princípom. Bez neho vôbec nemožno hovoriť o procese, keď podstatou procesu je konfrontácia dvoch strán, z ktorých každá musí mať možnosť vyjadriť sa, popierať návrhy, argumenty a dôkazy druhej strany a predkladať vlastné. Ide o jednu z hlavných záruk súdneho konania. Neexistuje spravodlivosť bez kontradiktórnej diskusie a čím skôr k nej dôjde, tým väčšia je nádej na objektivnosť. Princíp kontradiktórnosti sa uplatňuje predovšetkým v súdnom konaní. Prvky kontradiktórnosti sa však vyskytujú už v prípravnom konaní. To znamená, že ak nemôže byť svedok vypočutý kontradiktórne na hlavnom pojednávaní, musí mať obhajoba možnosť vypočuť takéhoto svedka kontradiktórne už v prípravnom konaní. Dôkazy musia byť spravidla vykonané pred obvineným na verejnom konaní za účelom ich kontradiktórneho prejednania, ale použitie výpovedí z prípravného konania samo o sebe neodporuje čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru pod podmienkou, že boli rešpektované práva obhajoby.

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní". Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní" je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na protiargumenty protistrany.

Kontradiktórnosť je upravená v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru, podľa ktorého právo na spravodlivý proces je právo vypočúvať alebo dať vypočuť svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a vypočutie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe.

V slovenskom právnom poriadku kontradiktórnosť upravuje Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 2, podľa ktorého

- (1) Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.
- (2) Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnost' možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Trestný poriadok ustanovuje nasledovné :

§ 2 ods. 14

14) Strany sú si v konaní pred súdom rovné.

§ 263

(3) Zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka sa môže prečítať aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a

- a) taká osoba zomrela alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch alebo ak sa taká osoba ani na opätovné predvolanie súdu k výsluchu bez dôvodného ospravedlnenia nedostaví a jej predvedenie bolo neúspešné; ak ide o výpoveď svedka, u ktorého bol v čase jeho výpovede v prípravnom konaní, ktorá sa má prečítať, dôvodný predpoklad, že na hlavnom pojednávaní ho nebude možné vypočuť, možno jeho výpoveď prečítať len vtedy, ak bol o úkone riadne upovedomený obvinený, a ak má obhajcu, jeho obhajca,
- b) išlo o neodkladný úkon alebo neopakovateľný úkon, alebo
- c) taká osoba na hlavnom pojednávaní bez oprávnenia odoprela vypovedať.

§ 264

(1) Ak sa svedok odchýli v podstatných bodoch od svojej skoršej výpovede, môže mu byť na návrh prokurátora, obžalovaného alebo obhajcu zápisnica o jeho skoršej výpovedi predložená na vysvetlenie rozporov v jeho výpovediach.

(2) Predloženie skoršej výpovede podľa odseku 1 spočíva v prečítaní tých častí zápisnice o skoršom výsluchu, ku ktorým sa má vyslúchaný vyjadriť a vysvetliť rozpory medzi svojimi výpoveďami. Zápisnicu prečíta tá zo strán, ktorú určí predseda senátu, ak zápisnicu neprečíta sám alebo ním poverený člen senátu.

Z týchto ustanovení vyplýva, že kontradiktórny charakter hlavného pojednávania bude zachovaný pri prečítaní zápisnice o výpovedi svedka len vtedy, ak táto výpoveď bola vykonaná kontradiktórne v prípravnom konaní, t. j. ak výsluch takého svedka bol uskutočnený za prítomnosti obvineného alebo jeho obhajcu, alebo ak prítomnosť pri tomto úkone im bola reálne umožnená (hoci ju napr. nevyužili).

Európsky súd pre ľudské práva vyslovil v nasledujúcich veciach takéto právne závery :

- Unterpetinger p. Rakúsku rozsudok z 24.11.1986 - sťažovateľ bol obvinený z ublíženia na zdraví svojej manželke a nevlastnej dcéry. Výhlásil, že sa necíti vinný. Svedkyne boli vypočuté vyšetrovateľom v prípravnom konaní. Na hlavnom pojednávaní odmietli vypovedať. Na návrh prokurátora boli prečítané ich výpovede z prípravného konania. ESĽP vyslovil, že prečítanie výpovedí svedkov z prípravného konania je prípustné, ak tieto boli získané v súlade s právami obhajoby. Ďalej uviedol, že obžaloba bola založená hlavne na výpovediach jeho manželky a nevlastnej dcéry a vnútroštátny súd ich výpovede z prípravného konania považoval za dôkaz o pravdivosti obvinenia. Majúc na pamäti, že obvinený nemal možnosť v žiadnom štádiu konania klásť otázky osobám, ktorých výpovede sa prečítali na pojednávaní,

dospel k záveru o porušení práva obvineného na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 6 ods.1 v spojení s princípmi obsiahnutými v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru;

- Kostovski p. Holandsku, rozsudok z 20.11.1999 - Sťažovateľ bol odsúdený za bankové lúpežné prepapnutie na základe prečítaných výpovedí dvoch anonymných svedkýň z prípravného konania. Na hlavnom pojednávaní svedkyne neboli vypočuté. ESLP vyslovil, že v princípe sa musia všetky svedecké výpovede uskutočniť v prítomnosti obvineného. Použitie svedeckých výpovedí, ktoré sa získali v štádiu vyšetrovania je prípustné pokiaľ sa rešpektovalo právo na obhajobu. Obvinený musí mať adekvátnu a dostatočnú príležitosť na to, aby mohol v čase, keď sa urobila svedecká výpoveď, alebo v neskoršom štádiu konania poprieť ju a klásť svedkom otázku. V tomto prípade obvinenému nebola takáto príležitosť poskytnutá a preto rozhodol o porušení čl. 6 ods. 1 v spojení s princípmi obsiahnutými v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru;

- Luca p. Taliansku rozsudok z 27.2.2001 - Sťažovateľ bol odsúdený za prechovávanie omamných látok na základe prečítanej výpovede spolupáchateľa získanej v prípravnom konaní. Spolupáchateľ na pojednávaní odmietol vypovedať. ESLP vyslovil, že dôkazy musia byť zásadne vykonané pred obvineným na verejnom pojednávaní na účely ich kontradiktórneho prerokovania. Môže byť potrebné opierať sa o výpoveď z prípravného konania. Obvinený však musí mať primeranú a dostatočnú možnosť poprieť výpoveď buď počas vyšetrovania, alebo počas pojednávania. Ak je odsúdenie založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovedi osoby, ktorú obvinený nemohol nikdy vypočuť alebo dať vypočuť, právo na obhajobu je skrátene spôsobom nezlučiteľným s čl. 6 Dohovoru.

Podobne aj v ďalších rozhodnutiach ESLP - Craxi p. Taliansku, Pacula p. Lotyšsku, Melnikov p. Rusku, Mariana Marinescu p. Rumunsku, Emen p. Turecku, Balšán p. Českej republike, Breukhoven p. Českej republike, Tseber p. Českej republike a iné.

Odzrkadľujúc uvedené závery na posudzovaný prípad je nevyhnutné uviesť, že obvinený bol prítomný pri výsluchu svedka S. vykonaného 8. júla 2018 a následne sa výslovne vzdal svojho práva na účasti ostatných svedkov. Výsluch svedkyne X. pre krátkosť času nebol vykonaný za prítomnosti obvineného, resp. obhajkyne, avšak táto zápisnica bola čítaná na hlavnom pojednávaní a obvinený mal možnosť sa k nej vyjadriť, teda všetky namiatané výsluchy boli vykonané kontradiktórnym spôsobom, čiže boli vykonané zákonným spôsobom tak, ako to ustanovuje § 263 Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o námietku obvineného ohľadne totožnosti svedkov (vietnamskej národnosti), k tejto námietke sa rozsiahlo a dostatočne vyjadril krajský súd vo svojom rozsudku a najvyšší súd na túto časť plne odkazuje bez potreby jej opakovania.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku o vine odsudzujúceho rozhodnutia môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nie námietky skutkové. Pri dovolateľom uplatnenom dovolacom dôvode podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je podstatné, že skutkové okolnosti obsiahnuté v opise skutku (tzv. skutkovej vete) rozsudku oboch súdov poskytujú spoľahlivý podklad pre záver o naplnení všetkých zákonných znakov zločinu prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona, pre ktorý bol obvinený v pôvodnom konaní právoplatne odsúdený.

V reakcii na dovolaciu námietku, že posudzovaného trestného činu sa obvinený nemohol dopustiť na viacerých osobách, dovolací súd poukazuje na rozhodnutie uvedené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 18/2019, podľa ktorého: „Na rozdiel od konania popísaného v ustanovení § 355 ods. 1 alebo 2 Trestného zákona, ktoré je trestným činom pri jednej alebo dvoch osobách, ktoré prostredníctvom konania páchatel'a nedovolené prekračujú (majú prekročiť) štátnu hranicu Slovenskej republiky alebo nedovolené prechádzajú cez jej územie, pri troch a viacerých takých osobách sa použije aj okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby podľa odseku 3 písm. d) naposledy označeného ustanovenia v nadväznosti na ustanovenie § 138 písm. j) Trestného zákona. Tým je vyjadrená kvantifikácia závažnosti konania páchatel'a podľa počtu „prevádzaných" osôb,

bez ohľadu na okolnosť, že taká osoba nie je pri dotknutom trestnom čine poškodeným".

Vzhľadom na uvedené, keďže obvinený prevážal cez územie Slovenskej republiky 4 migrantov vietnamskej príslušnosti, naplnil tak kvalifikovanú skutkovú podstatu v zmysle § 355 ods. 3 Trestného zákona, preto ani táto námietka obvineného nie je spôsobilá naplniť ním namietaný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Z uvedených dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie obvineného, pretože zistil, že je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.